

OBSAH

Předmluva	5
Vysvětlivky	6
Úvod	7
I. Základní podmínky řeči	7
1. Mluvení	7
2. Slyšení	8
II. Psychicko-fysiologické podmínky řeči	10
1. Ústřední nervstvo	10
2. Centra řeči	12
Vnímání řeči	13
Mluvení	14
Afasie	18
<i>Díl první</i> HLAS	21
I. Poznámky anatomicko-fysiologické	23
A. Ústrojí dýchací	23
1. Dutina hrudní	24
2. Dýchací svalstvo	26
3. Počet dechů	29
4. Typy dýchání	29
5. Poměr vdechu a výdechu	31
6. Pneumografie	32
7. Spotřeba vzduchu při dýchání	32
8. Dýchání při zpěvu	34
B. Ústrojí fonační	36
1. Složení hrtanu	36
2. Hlasivky	39
3. Hlasová štěrbina	41
4. Svalstvo hrtanu	41
5. Fysiologický význam hrtanu	44
6. Laryngoskopie	46
II. Tvoření a vlastnosti hlasu	47
1. Vznik hlasu	47

2. Vyšetřování hlasového mechanismu	49
3. Tón základní a význam resonančních dutin	49
4. Síla hlasu	51
5. Výška hlasu	51
6. Hlasová barva	53
7. Rejstříky	55
8. Hlasové začátky	62
9. Rozsah a poloha lidského hlasu	63
10. Hlas zpěvní	65
a) Rozsah hlasu zpěvního	65
b) Délka fonace	67
c) Přesnost lidského hlasu	67
d) Hudební paměť	68
e) Intonace	71
11. Vztah hlasu k pohlaví	71
12. Neobvyklé způsoby tvoření hlasu	73
a) Jodlování	73
b) Hlas inspirační	74
c) Břichomluvectví	74
d) Šepot	75
e) Hlas ventrikulární	75
f) Hlas jícnový	75
III. Hlasová hygiena	76
1. Hygiena hlasu ve věku kojeneckém a ranném věku dětském	76
2. Hygiena hlasu ve věku školním	77
3. Hygiena hlasu u dospělých	82
Poruchy hlasu mluvního	84
Poruchy hlasu zpěvního	84
<i>Díl druhý ŘEČ</i>	91
I. Řeč vůbec	93
II. Fysiologicko-artikulační vlastnosti řeči	98
A. Poznámky anatomicko-fysiologické	98
1. Dutina ústní	98
2. Dutina nosní	103
3. Dutina hltanová	104

B. Mluvidla s hlediska fonetického	106
a) Ústrojí dýchací	106
b) Ústrojí hlasové	108
c) Resonanční dutiny nad hrtanem a mluvidla	110
1. Rty	111
2. Čelisti	112
3. Tvrdé patro	113
4. Měkké patro	114
5. Jazyk	115
III. Akusticko-optické vlastnosti řeči	117
A. Základní vědomosti z akustiky	118
B. Akustické vlastnosti řeči	121
a) Samohlásky	122
b) Souhlásky	125
C. Optické prostředky řeči	126
IV. Metody k prozkoumání řeči	127
A. Metody pro fyziologicko-artikulační stránku řeči	127
B. Metody akustické	128
1. Ladičky a rezonátory	128
2. Záznamy zvukové	129
3. Kymograf	131
V. Popis hlásek	133
A. Tvoření a sluchový dojem	133
a) Samohlásky	135
1. Samohlásky přední	137
2. Samohlásky zadní	138
3. Samohlásky střední	138
Roztřídění českých samohlásek	138
b) Souhlásky	141
I. Artikulace čili článkování souhlásek	141
1. Souhlásky závěrové	142
2. Souhlásky úžinové	144
3. Souhlásky polozávěrové	151
II. Účast hlasu při tvoření souhlásek	151
III. Sluchové vlastnosti souhlásek	152
IV. Dělení souhlásek podle místa tvoření	153

V. Dělení podle artikulujícího orgánu	154
Přehledné roztrídění českých souhlásek	153
B. Trvání hlásek (kvantita)	154
C. Hlásková spojení	156
D. Významové hláskové (fonické) řady	158
a) Členění fonických řad	158
1. Slabika	158
2. Slovo	158
3. Takt	159
4. Taktové skupiny	160
b) Kvantitativní poměry ve fonických řadách	161
c) Modulační faktory fonických řad	162
1. Síla	162
2. Výška	166
3. Barva	170
4. Tempo	170
VI. Vývoj řeči u dítěte	171
1. Období broukání a žvatlání	171
2. Období napodobování	173
3. Období rozumění řeči	174
4. Samostatný vývoj dětské řeči	174
VII. Poruchy řeči	178
A. Poruchy vývojové	180
1. Opoždění řeči porušením drah periferně impresivních	181
2. Opoždění vývoje řeči z poruch ústředí	181
Sluchoněmota	184
3. Opoždění vývoje řeči z poruch výkonných orgánů	186
B. Poruchy řeči v době předškolní a školní	187
1. Patlavost	187
2. Náprava vadné výslovnosti	193
3. Huhňavost	194
C. Mluvní neurosy	197
1. Koktavost	197
2. Brebtavost	202
D. Některé poruchy čtení	203
E. Poruchy řeči při chorobách duševních a nervových	203

VIII. Hygiena řeči	205
IX. Orthoepie	208
A. Správná výslovnost samohlásek	210
B. Správná výslovnost souhlásek	211
C. Hláskové skupiny a modulace	212
1. Užívání tvrdého začátku hlasového	212
2. Spodoba	213
3. Účast hlasu při souhláskách	213
4. Souhlásky zdvojené	213
5. Skupiny různých souhlásek	214
6. Přízvuk	215
X. Eufonie	216
A. Hlavní zásady eufonické	217
B. Fysiologická a technická stránka mluvy	222
C. Eufonické zásady v praxi	224
<i>Díl třetí</i> SLUCH	227
I. Poznámky anatomicko-fysiologické	230
A. Zevní ucho	230
B. Střední ucho	231
C. Vnitřní ucho	236
II. Slyšení	240
1. Theorie slyšení	240
2. Činnostní proudy hlemýždě a sluchového nervu	242
3. Slyšení kostní	244
4. Hranice sluchového vnímání	245
5. Slyšení směrové	248
III. Poruchy sluchu	249
1. Poruchy vedení zvuku	249
2. Poruchy vlastního vnímacího ústrojí	351
3. Poruchy sluchových drah	252
4. Poruchy sluchových center	252
5. Typy sluchových poruch	253
6. Poruchy sluchu a vnímání řeči	253
IV. Hluchota a nedoslýchavost	255
1. Hluchota a její následky	255

2. Vliv ztráty sluchu na řeč	257
3. Hluchoněmota	258
4. Nedoslýchavost a její následky	260
5. Roztřídění dětí s porušeným sluchem s ohledem na školní vzdělání	262
V. Vyšetřování sluchu	263
1. Sluchová zkouška řečí	264
2. Sluchová zkouška pomocí šelestů a hudebních přístrojů	268
3. Zkouška převodu zvuku kostí	270
4. Záznam sluchové zkoušky	271
5. Audiometrie	273
6. Zkoušení sluchu po př. zjištění hluchoty u dítěte	273
VI. Hygiena sluchu	275
Seznam vyobrazení	281
Rejstřík věcný	285
Rejstřík jmenný	292
Fonetický slovníček	294
Literatura	297

Univ. prof. PhDr BOHUSLAV HÁLA – doc. MUDr MILOŠ SOVÁK

HLAS · ŘEČ · SLUCH

Základní věci z anatomie, fyziologie a hygieny hlasového, mluvicího i sluchového ústrojí, z foniatric, fonetiky, orthoepie, orthofonie atd. Obálku navrhl B. Hála. Druhé, upravené a doplněné vydání. Vyšlo jako 19. svazek druhé, populární řady knihovny Věda všem. Vydala a v nákladu 3300 výtisků vytiskla Česká grafická

Unie a. s. v Praze, roku 1947. Brož. 120 Kčs.